

KÖZMŰVELŐDÉSI, TARSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>MEGJELEN: hétenként egyszer, vasárnap. Egyes számok 10 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben. Előfizetési pénzek a szerkesztőséghez utasítandók.</p>	<p>Előfizetési feltételek. Vidéken és Léván házhoz küldve: Egy évre 5 ft — kr. Hat hóra 2 ft 50 kr. Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.</p>	<p>Hirdetések. Négy hasábas, petit sor egyszeri hirdetésnek helyéért 7 kr. Lé szeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyégdíj minden egyes beiktatásért 30 kr. A Nyilt-térben minden három hasábas, garmond sor díja 20 kr., mi a szerkesztőséghez előlegetesen beküldendő.</p>
--	--	--

Előfizetési fölhívás.

E hó végén lapunknak első fél éves élete záródik be. Egy porszem a végtelenségben; de mégis idő, melyben sok eszme született, sok nemes gondolat támadt, sok bölcsesség érvényesült, sok, igen sok érzelme lön közössé, sok agy és sziv, törekvés és munka harmónikus egészszé: a hazafiság magasztos tudatára emelkedett kötelességis meréssé olvadt egybe. Ez ennek a félévnek képe — megyénkben. Tetszetős kép!, melyet nem mi rajzoltunk; de amelynél a színek összeválogatásában, az élet, az erőtelj vonásainak kidomborításában bizonyára lapunk is — elvitázhatatlanul — éreztette hatását.

Két kiváló kérdés dominálta lapunkat főképen: a főgymnázium és vasút ügye. Mindkettő a valóság küszöbén áll. A társadalmi és jótékony intézetek, közgazdasági és nevelésügyi állapotaink megtalálták lapunkban helyüket s meg lelkes szöszölőiket.

Ami szerkesztőségünkötől, komoly akaratban, erőben, munkában és nemes igyekezetben csak telt: mindazt ön feláldozólag lapunknak szentelők. Jutalmat nem vártunk, nem kértünk. Az összes, előfizetési díjakat fölemésztette a nyomdai és ekspedicionális költség. Nekünk csak megedzett erőnk, nem lankadó szorgalmunk és azon komoly törekvésünk maradt meg, hogy, ha megyénk hazafias lelkületű közönsége, mely, míg idáigi gyengeségeinket elnézte, lelkesítő, buzdító szavaival és ápoló gondozásával folyton előbbre és előbbre vitt magával, esékélységünkkel úgy méltóztatik rendelkezni, hogy megyénk egyetlen organuma a második, következő félévben is teljesítse kötelességét: lelki örömmel s egyetlen és legfőbb jutalmunk: a jóleső elismertetés boldogító tudatával, hajlunk meg parancsszava előtt, nem kívánva semmi egyebet, mint, hogy szives támogatásával lapunk megélhetését lehetővé tenni kegyeskedjék.

Meg vagyunk győződve, hogy e megye mitvelt közönsége egyetlen, kedvencz gyermekét fokozott gonddal őrzendi s hathatós pártfogásában részesitendi.

És mi fogjuk szolgálni megyénket továbbra is — önzetlenül, igény nélkül a jutalomra, lelkesülten; hisz, midőn megyénket szolgáljuk: ha zánk nak használnunk — s „a haza minden előtt!“

Az előfizetési pénzek beküldésének kényelmesebbé tételére postautalványt mellékelünk.

Előfizetési-díj félévre: július 1-től deczember végéig: 2 frt. 50 kr.

Tíz előfizető után a gyűjtőnek tisztelet-példány küldetik.

A pártfogás mérve leendő ítélet afölött: teljesít-e Bars című lapunk miszsiót e megye területén?

Nyugodt lélekkel várjuk az ítéletet.

A szerkesztőség.

Tüzoltó-egyletek.

Beváltandó azon ígéretet, mit e lap 22-ik számában tőn, hogy szólni fog azon másik organumról, mely a polgárok vagyonának a ter-

mészet elemei által való veszélyeztetés, különösen tűz, esetén a védelemre készen áll, — röviden utalva az azon alkalommal vázolt előnyre, melyben a polgárok — az aránylag nem magas, biztosítási összegek befizetése által részeseülnek, véletlen kár esetén, midőn vagyonuk biztosítva van és megérintve azon körülményt, hogy Németországban a biztosítás ügye egészen az állam kezében van s hogy ott már teljesen fölfogták azt, hogy az állam általi biztosítás esetén, egyrészt maga az állam teljesíti azon magasztos kötelességét, hogy saját polgárainak vagyonbiztoságáról is gondoskodják minden tekintetben s az előfordulható károkat amála való és kötelező biztosítás által megszüntesse, vagy enyhítse, — nálunk: Magyarországon, szintén szönyegre került már az állami biztosítás kérdése s 1875 évi február havában tartatott a belügyminisztériumban az első, e tárgyú tanácskozmány s meghivattak ahoz a bel-, kereskedelem- és pénzügyminisztérium képviselőin kívül a biztosítási, gazdasági és statisztikai ágak szakemberei is. Már az első értekezleten hangsúlyoztatott az állami biztosításnak szükségessége és pedig ugy nemzetgazdasági, mint politikai okokból; minthogy azonban a kivitel mikéntje részletes adatok gyűjtése és ismerete nélkül megállapítható nem volt: albizottság lön kiküldve, mely azonban, ugy látszik, hogy még mainapig sem fejezte be ez irányu munkáját; jóllehet azon, bár hiányos, statisztikai adatok is, melyek e tekintetben előtünk fekszenek, kétségtelenül tanusítják, hogy, a kötelezőleg kimondandó, állami biztosítás esetén, először az állam jövedelme minden nagyítás és vérmes remények nélkül, egyelőre évi 12 millióval gyarapodnék, anélkül, hogy a jövedelemzaporításra újabb adó behozatalára volna szükség; másodsor örögbednék az állam iránti bizalom, mely polgárait ujabbán kézzel foghatólag meggyőzné arról, hogy ezek vagyonának sértetlen megőrzése, az esetleges kár megtérítése, átérzett és jól fölfogott föladatát képezi; harmadsor terjesztené ezen állami, kötelező biztosítás az anyagi gyarapodásra irányuló, józan szellemet a polgárok között; mert mindenkinek föladatát képezné az, hogy első sorban saját maga és közvetve polgártársa vagyonát is őrizze és óvja a gondatlanság, vagy rossz akaratból származó, elemi károk ellenében.

A tüzoltó-egyletek szervezése az utóbbi évtizedben nagy lendületet nyert hazánkban s amíg okszerüsége, haszna mellett a legmelegebben ajánlhatjuk minden községnek a tüzoltó-egylet alakítását: örömmel tapasztaljuk, hogy a már meglevő egyleteknél általános a törekvés annak javítására és nagyobbitására.

Mint az újabb kor vivmányai nagyrészenek, ugy a tüzoltó-egyleti intézményeknek s maguknak, a már megalakult egyleteknek is nagy

nehézségekkel kell megküzdenniök, hogy mindazon akadályokat, melyeket egyrészt a közöny, másrészt a pénzhány s ezeken kívül még más körülmények is fejlődése elé gördítenek, legyőzhesse s öntudatos fejlődése mellett, a polgárookra nézve, valóban jótékony intézményné nője ki magát.

Maga az intézmény már meghonosult nálunk s oly erős gyökereket verhetett, hogy fönállása továbbra veszélyeztetve nincs és elterjedése képezi már csak az idő kérdését; de, ha kapcsolatosan a multkor e lap hasábjain megjelölt, biztosítási intézményvel, méltatjuk figyelemre a tüzoltó-egylet föladatát, az egyes polgárok vagyonának az elemi pusztításokkal szemben fönálló e kettős garanciáját: kétségtelenül fölébred bennünk azon alapos remény, hogy, városaink példájára, a megyei községek megalakítják a tüzoltó-egyleteket. Azok az egyének, kik községeinkben fölfogják ezen eszmék megvalósításának jelentőségét, megértik ez irányban korunknak követelményét: a közérdek és vagyonbiztoságnak igen nagy szolgálatot fognak tenni, ha polgártársaik keblében, a biztosítás mellett, a tüzoltó-egyletek megalakítása iránt is viszhangot keltenek és a polgári kötelmek s közérzület alapkövein fölépitik a községekben a tüzoltó-egyleteknek a polgárok vagyonára oly jótékony hatásu védfalát.

A családi élet fejlődése és a polgári házasság.

(Három közlemény.)

II.

Spártában az állam annyira abszorbeálta az egyéni érdekeket, hogy még a gyermekek fönevelése is közös, állami ügynek tekintetett.

A gyermek mindjárt születése után az állam hatalmába jutott. Minden polgár tartozott gyermekét átadni az államnak. Alig, hogy megszületett, az atya tartozott azt a vének vizsgálatának kitenni, kik, ha gyengének találtak: a Taygetus hegy ormárol a mélységbe vetették.

Ha azonban a vizsgálat a gyermeket életrevalónak talalta: ugy visszaadott atyjának s annak házában maradt hét éves koráig. Ekkor az állam elvette az atyától gyermekét, kinek élete e percz óta a szenvedés és türelem hoaszú lánczolatát képezé. Versenyfutás, küzdés s a tornászati egyébb nemei közt tölté idejét, melyekhez fegyvergyakorlatok járultak; mind oly dolgok, melyek testének ügyességet, szellemének bátorságot, önbizalmat és türelmet képesek adni. A szellemi nevelés nem sokra, legfőlebb a költészetre és zenére terjedt. Az ifjak tanultak a lanton és fuvolán játszani, stb., hynunsokat és harezzi dalokat énekelni.

A leányok neveltetése sokban hasonló volt az ifjakéhoz; tornászati és zene képezték ennek is alkaterzeit. Hogy a leányok is gyakoroltattak futásban, ugrásban, birkozásban, tánczban, réztányérdobálásban, arról vannak tudósításaink.

Mig Áthénben és más, görög államokban a leányok a családban elzárva növeltettek, a spártai leányok nevelése nyilvános volt s nemcsak ők jelentek meg az ifjak testgyakorlatain, hanem az ifjak is a leányok tornászati helyiségeiben. És ezen senkiesem botránykötött meg; a mindennapi megszokás minden illetlen gondolatot eltávolított. A törvényhozó czélja volt e férfias nevelésnél, hogy a spártai leányok edzettek legyenek s jó anyák váljanak belőlük. S e gyakorla-

toknál izmaik erejével a test arányossága és szépsége is kifejlődött. Lykurgus azt akarta, hogy Spárta női a legszebbek legyenek Görögországban s el is érte célját, mert a spártai nők csakugyan híresek voltak szépségükről.

Hogy mily korban végződött a leányok nevelése: biztosan meg nem határozható; de rövidebb ideig tartott, mint az ifjaké, kiknek növeltetése csakis a harminczadik évvel fejeztetett be, mely korban minden ifjunak megengedett a házasság. Sőt a törvény az egy telek földdel bíró ifjakat kötelezte is a házasságra. Aki nem nősült, bár a kivántató vagyonnal rendelkezett, e mulasztásért a beestelenség egy nemével bünhődött, melynek folytán ünnepélyeknél a tornajátékokból kizárattott. Az ily agg legény előtt az ifjuság nem volt köteles tiszteletteljesen fölkelni. Azt is büntetés érte, ki igen későn nősült és szegény rokona helyett, más gazdagot, vett feleségül. Törvényes házasságnak az tekintetett, mely polgárok és egyenjogú polgárok leányai között kötöttet. Ha valaki helota leányát vette nőül: gyermekeit törvényesítettet kellett. Idegen nőkkel a házasság egészen érvénytelen volt.

Ami a spártai nők magaviseletét illeti: erről a tudósítások csak dicséretet mondanak; a hűtlenség a legnagyobb kivételek közé tartozott.

A leányok födetlen arczzal jelentek meg nyilvánosan, a férjes nők befátyolozva. A férjes nők főzondja lón házasságuk után a család benső ügyeire fölügyelni. Neveltetésök bizonyos erélyt költsönözvén a nőknek: polgári erényekre nézve közelebb férjeikhez és sokkal fölőtte állottak az áthéni nőknek; hazaszeretők, bátorságuk ismeretes volt. Az anya, harcza induló fiának kezébe adva a paizst, így szólott: »fiam!, ezzel jöjj haza, vagy ezen hozzanak vissza.«

A spártai nők e férfias erényei nagy tekintélyt szereztek nekik férjeik előtt.

Lássuk a családi életet, rövid vonásokban, az áthéniéknél. Szólón törvényhozása nem rendelé alá a családi életet az állam érdekeinek anyyira, mint Lykurgusé. Szólón a családi életben nem tett különbséget az osztályok közt; nem fektetett nagy súlyt az áthéni polgárvér tisztán tartására. A leány szülői beleegyezése nélkül házasságra nem léphetett; rendszeren 17 éves korunkban adattak férjhez. Áthénben a nők állása, daczára a görög házasság monogám-jellegének, igen alárendelt vala. Az áthéni, férjes nők és leányok a legnagyobb elzárkózottságban éltek; kirekesztve a művelt férfiak társaságából, egyedüli hivatásuk a házi ügyek ellátása volt.

A szellemi fejlődés továbbterjedésével, az egyéniség nagyobb érvényesítésével, nem sokára a státus eszméje, a közjó érdeke mindinkább háttérbe szorult; a házasság és családi élet kötelekei meglazultak, bekövetkezett Görögországban az általános erkölcsromlás, mely maga után vonta az állami épület összeroskadását is, hogy annak romjain a rómaiak állama emelkedhessék föl.

A római népeletet az egyéni szabadság megállapítására irányuló törekvés jellemzi; az állam egyedüli hivatása az egyéni jogok biztosítására helyeztetett. Az egyéni szabadság mód fölötti kiterjesztése, végkövetkezményében, az önkény megállapítására vezetett, az imperátorok kényuralmában talált kifejezést.

Rómában a pátricziusok és plebéjusok közötti, százados harc egyik főmomentumát a két osztály közti összeházasodás ügye képezte.

Plebéjusokkal házasságra lépni eleinte nem csupán gyalázat, hanem véték is volt.

A pátricziusok népe szigorúan föl vala osztva törzsekre, nemzetségekre és családokra s ezek minden tagja vallásos szertartások által megszentelve. A római családban a családátya pátriarchális hatalommal uralkodott övéi fölött; a családátya pap is volt házában és bíró s mint ilyen, élet és halál ura. A család összes tagjainak keresete őt illeté törvény szerént. Halálával megszűnt ezen függési viszony s a fiuk külön család- atyák lőnek. Minden római nő, mint feleség, leány, vagy nővér, legközelebbi, férfi rokona hatalma alatt állott. A házasság szent volt; a soknejűség az első korszakban már kezdett terjedni s Diocletian egyik törvényében a kétnejűség határozottan tiltott. Az egészséges állam alapja mindenütt a szigorúan rendezett családelet vala. A hajadon és mátróna egyaránt tiszteletben tartattak, az atya és férj hatalmában voltak; de nem mint rabnók, hanem mint szabadok. — A családanya, férje mellett, papnő is volt; ő gondoskodott a házi tüzhely mellett, mely egyszerűsége oltár vala, a házi istenek — Penátesek — szolgálatáról. Veszta templomában pedig, mely az egész nép közös tüzhelye volt, szűzek ápolták s tartották fön a tüzet.

A házasság Rómában többféle módon kötöttet. Az egyik mód volt az ugynevezett confarreatio, mely abból állott, hogy a jegyesek ünnepélyes díszben megjelentek a főpap előtt; ettek a menyekző alkalmára készült kalácsból és annak maradékait és egy bárányt az isteneknek áldoztak. Ez volt a házasságkötés módja a pátricziusoknál. E szertartás megtörténte után, három fiu, fáklyások kíséretében, a menyasszonyt férje házába kísérte, melynek küszöbén az ifju nő átvitetett. Miután férjéhez e szavakat intézte: »Ahol te Cajus vagy, én Cajas leszek, átnyújtattak a háznak kulcsai. Szolgálok pamutot és orsót vitték utánna s a ház betelt rokonokkal és barátokkal, kik résztvettek a menyekzői lakomán.

A plebéjusok közötti házasság egyedüli alapját a házasságkötés beleegyezése képezte; ez minden formáság mellőzésével kötöttet.

A pátricziusok és plebéjusok közötti házasságnak törvény általi megengedése folytán a házasságkötésnek egy újabb formája keletkezett. A nő három assz hozott; egyet mint vételért férje számára, egyet mint belépési díjt a penátesek szolgálatára s a harmadikat annak jelöl, hogy a ház ügyeiben és vagyonában ő is résztvevő.

A római nők nagy szerepet játszottak már a köztársaságban is s ezt Cato egy alkalommal a következő, tréfás, de nem valótlán, szavakkal jellemz: »Én uralkodom Görögország fölött; házamban és fölöttem feleségem uralkodik; ő ismét akaratos fiacskája befolyása alatt áll s így nem én, hanem fiam ura Görögországnak.« Természetesen látszott, hogy a dicső győztesek nejei, látván férjeiket biborban és aranyban a diadalmeneteken, az azoknak nyújtott tisztelet egy részét maguk számára is igénybe vették s ezt külső fényben akarták fölűntetni.

Midőn a nő Rómában az önállóság és szabadság legnagyobb polczára emelkedett: ezen időpont jelzi egyuttal a házi és családi élet kötelekeinek meglazulását, az erkölcsi elfajulás és romlottság bekövetkezését; ékkor a házasság szabad megegyezés alapján kötöttet és szabadon bonttatott föl; az elválások mindennapiak voltak, a házasságtörés nem tekintetett többé bünnös cselekvénynek. És ezen erkölcsromlás tetőpontját ére

el az imperátorok uralkodása alatt, kik rosz példával menven előre, a házasság és családi élet erkölcsi lényegének utolsó maradványait is lerontani és megsemmisíteni igyekeztek.

Nem csodálkozhatunk, ha ezen általános elfajulás közepette a házasság élet iránti ellenszenv mindinkább fokozódott és a nőtlenség mindinkább terjedt. Hozattak ugyan ennek megállítására törvények; a házasságtörés büntetetté rendeltetett; az elválás megnehezítettet, sat. Mindezek azonban a római világalomnak, a társadalom erkölcsi alapjának megingatása által előidézett, megbukását föl nem tartóztatták többé, mert, mint a költő mondja:

— minden ország támasza, talpköve

A tiszta erkölcs, mely ha megvész:

Róma ledől s rabigába görbed.

A házasság erkölcsi lényege a régi germánoknál kellő méltánylásban részesült, benső és tartós életközösségnek tekintetett. A nő, habár a házasságkötés által, testi gyengeségénél fogva, férje hatalma alá került, ki őt szabadon elbocsáthatta, eladhatta, szellemi tekintetben mégis társa lón; a házi ügyek kezelése kizárólag őt illette, a gyermekek nevelését férjével közösen vezette, vele egyenjogú állást foglalt el. A házasság a régi germánoknál monogám-jellegű; az erkölcsi tisztaság megőrzése s a házassági hűség megővése főjellemvonásai.

A törvényes házasságon kívül a germánoknál, mint sajátos intézménye a régi, német jognak, fejlődött ki a balkézre kötött házasság; ilyennek tekintetett a felsőbb osztálybeli férfiak és alsóbb rendű nők között létesült házasság viszony, mely azáltal különbözött a teljes érvényű, valóságos házasságtól, hogy a nő nem lépett a férj jogába, vele egyenjogú állást nem nyert, az abból származott gyermekek pedig nem tekintettek törvényeseknek. A ker. válás befogadása kezdetben csak csekély befolyással bírt a házasságra vonatkozólag divott, germán népszokások megváltoztatására; míg végre az egyház befolyásának terjedésénél fogva a germánok házassági joga is egészen a kánonjog elvei szerént alakult át.

Miként alakult a házasság és családi élet a régi magyároknál, a keresztényiség befogadása előtti korszakban: arra nézve hiteles adataink nincsenek; csak a náluk divatozott szokásokból és a házasság viszonyt érdeklő, mainapig is gyakorlatban maradt kifejezések-ből vonható némi, arra vonatkozó következtetés. Az ő magyarok élete pátriarchális volt; a család feje annak tagjai fölött — kikhez a házi szolgák is tartoztak — nagy hatalommal bírt; a polygámia még a pogány magyároknál is ismeretlen vala; a feleség kifejezés arra mutat, hogy a nő férje egyenjogú társának tekintetett; a házasság valóságos megkötését valószínűleg — úgy, mint a régi germánoknál — alku előzte meg, honnan az: »eladó leány«, »vő« (vevő) legényféle kifejezések vették eredetüket; a házasság megkötése vallásos szertartások között ment végbe és nem valószínű, hogy a házasság hűség iránti ígéretüket hitükkel erősítették meg. Innen van a »hitves társa« ősi, szép kifejezés.

Annyi bizonyos, hogy magyar őseinktől, hármily sötét színekkel jellemzik is némely, némely krónikások, a műveltséget eltagadni nem lehet. Finomabb érzéseket különösen tanúsítja a nők iránti, nemes gondolkodás módjuk, mindenkor tanúsított, történelmileg kimutatható, előzékeny, udvarias modoruk. Az ő magyaroknál a nőnem iránti tisztelet előidézte még a

Tárca.

Adatok a lévai nőnevelde történetéhez.

(Folytatás.)

Aki ismerte Szepesi lelkületét s azon lázas tevékenységet, melylyel az éjet is nappallá változtatta, csakhogy kedvencz eszméjét megtestesítse: alig fogja kétségbe vonni, hogy e 1875 évi januárhó 9-én, korának 64-ik évében, agyszélhűdés folytán bekövetkezett, hirtelen halálát nagyban előmozdítá; sőt sietette azt a sok gond és tépelődés, melyet neki a fölállítandó tanintézet okozott. Róla is elmondhatjuk: »az ember tervez, az isten végele.« A kérlelhetetlen sors ép azon pillanatban vetett véget tettus életének, midőn élte legszebb törekvésének megoldásához már-már eljutott s így még azon édes öröm jutalma sem jutott ki neki osztályrésztül, melyet az önzetlenül véghezvitt jótett megnyugtató öntudata áraszt a nemesen érző lélekbe.

Sz. váratlan halála lesújtólag hatott a lévaiakra. A szépen megindult, nagy mű kerekai egyszerre megakadtak, hiányzott a mozgató erő, hiányzott az intéző kéz. A bizottság valódi tevékenységének most nyílt meg a tere: el nem ejteni a nemes eszmét; hanem kitarító buzgósággal végmegoldásra vezetni — s a bizottság megfelelt eme föladatának; mert élén egy oly lánglelkű férfiu állott, kiben, minden szépért és jóért lelkesülő jóakarattal mellett, megvolt a fiataltetterő s ügyeszeretettől áthatott buzgóság.

Első s legsürgősebb teendője volt a sorsjáték ügyállásáról magának tudomást szerezni. Budapestre utazott tehát, hogy, a boldogult hagyatékára tekintettel, a kegy. rend kormányától a sorsjáték biztosítására szükséges garancia elvállalását kieszközölje.

Miután azonban Szepesi alapítványát a rend

tudta nélkül tette: a bizonytalan vállalathoz megkivántató jóállást a rend kormánya elvállalni épen nem mutatkozott hajlandónak.

A rend szabványainak értelmében, a szerzetesnek végrendelkezési joga nincs. A kegyesrend főnöke azonban a nevelés magasztos céljától indítva s a boldogult rendtárs iránti kegyelet s tisztelettől áthatva, 1875 évi jul. 13-án kelt soraival 500 frt. készpénzt és egy 100 frtos kötvényt s némi iskolaszereket küldött a Szepesi-alap kezelő-bizottságának; majd meg aug. 16-án 597 frtot a lottórendezési előmunkálatok költségeinek kiegyenlítésére.

A bizottság körültekintő elnöke, látván, hogy a sorsjáték eredménye nagyon is kétes, nem merté az alap meglévő készpénztökéjét s a házat kockázatni s azért, a bizottság egyhangú jóváhagyásával, a sorsjáték megejtéséről, jöllehet a sorsjegyek már készen voltak, lemondott; s a további műveletet megszüntette s minden gondját odafordította, hogy a már meglévő tőkét hasznosan gyümölcsöztesse s így idővel, ha nem is oly nagyszabású, de a közszükségnek mégis megfelelő tanintézet biztosan életbeléphessen. A nemes intenczió megvalósulása ekként csak határozatlan időre lett elodázva; de korántsem elejtve; sőt, hogy az alapítvány minden időre biztosítva legyen s a jóakaratu törekvés alkalmilag magasabb támogatásban is részesüljön: sietett arra Ő Eminenciája: a hercegprimás főfelügyeletét megnyerni; kikérvén egyuttal annak kegyes pártfogását.

A hercegprimás, miután az alapítvány állásáról részletes fölvilágosítást nyert, megígérte, hogy gondja lesz rá, hogy az oly páratlan áldozatkészséggel letett alapítvány az alapító szándékának megfelelőleg, életbeléppen; mielőtt azonban az általa már több helyütt kezdett nevelő intézetek számára a biztos alapot le nem tette, a lévai leányiskola ügyében egyelőre mitsem ígérhet.

A bizottság buzgó elnöke nyíltan elmondotta Ő Eminenciájára nem igen kecségető választát, melynek folytán az eddig táplált, vérmes remények elenyésztek s így az ügy kedvező megoldása bizonytalan időre halasztatott. E bizonytalanság igen bántotta a nevelésügy jó barátait, kik belátták, hogy, ha magasabb támogatásban nem részesülnek, önmaguk erejéből ez intézetet létesíthetni nem fogják, a meglévő tőkét lassan-lassan a ház tatarozási költségei apasztani fogják; sőt, idő jártával, e szép alapítvány is, mint sok más, nyomtalanul eltűnik, anélkül, hogy a közjólét előmozdítására szolgált volna; ennek folytán az általános óhajnak és közszükségletnek megfelelő, azon kedvencz eszme merült föl, mely a Sz. alapítvány lényegéhez a legközelebb állott: vajon nem lehetne-e a meglévő alapítványt a jelenlegi, kis gymnáziumnak 6 osztályúvá való kiegészítésére fölhasználni? E szép eszme kivételére minden megtétezt, ami csak a bizottság hatalmában állott. 1876 jul. 17-én Lakner L., a bizottság nevében, egy folyamodványt terjesztett föl, melyben a Sz. alapnak, az alapító határozatától eltérőleg, egy nagygymnázium alapítására való fölhasználhatását kérelmezte. Kérvényében kifejtette mindazon okokat, melyek az alapítvány életbelépését még nagyon sokáig gátolni fogják, ha csak önmagunk erejére s a közönség adományozására lesznünk utalva és meggyőző érveléssel mutatott rá azon előnyökre, melyek Léva városának és környékének szellemi fölvirágzására háramlanak, ha a paragon heverő tőke a már létező, kis gymnázium kiegészítésére fordíttatnék. Hasonló értelmében kérvényezte ugyanezt a megye, alispáni hivatala útján, nov. 27-én k-lt föliratában. A válasz, mint előre látható volt, tagadólag hangzott. Szepesi ugyanis alapítványára nézve a végintézkedést megtenni elmulasztotta; jöllehet 1870 jun. 21-iki levelében a többi között ezt írja: »Mivel az álta-

dalnokok szerepét is. Ahonnan voltak őseinknek gyász-, vallási, történelmi énekeik között szerelemi dalnokok is. Idővel, vagyis a kereszténység fölvétele és a keresztényen vallás általános elterjedése folytán, a magyaroknál is a házasság életre vonatkozó jogviszonyok az egyház törvényei által szabályozottak.

A kereszténység, mely általában ritka nemesítő hatással volt a népek szokásaira és erkölcsöire, a házasságot minden vallások tanai között a leghelyesebben fogta föl, amennyiben annak lényegét a legnemesebb és legbensőbb életközösségre helyezte.

A házassági jogviszony fejlődése a keresztényen egyházban igen nagy fontosságú. Bizonyos, hogy az első századok keresztényisége el volt fogulva a házasság iránt; ferde forgalma volt a mértékletességről és tökéletességről, azt az érzékiség elnyomásába, földi javak megvetésébe helyezvén; ahonnan voltak az első keresztények közt rajongók, kik a házasságot csak az emberi nem föntartására főnálló, szükségessé rosznak tekinték, kik is aztán következetesen a nőtlenséget a házasság élet fölébe helyezték s a nőtlenséget helyesbbnek és erkölcsösebbnek deklarálták. Innen volt, hogy a keresztények sokáig kárhoztatta a házasságnak illetlen fölfogását megvetette; a mértékletességet az érzékiség fölötti, szabad uralkodásba helyezte s ennek egyik feltétele éppen a házasság. Igen is, a szerelem, az egész életre szóló összeköttetés utáni vágy; czélját csak a házasságban éri el. Itt tűnik ki, vajon igaz és alapos volt-e az? itt kell bizonyítani mindenik házastársnak, hogy valósággal olyan-e ő, minőnek a házasság előtt mutatta magát? Ha a szeretet nem a lelkek valódi összhangzata volt: úgy elmúlik az, a szenvedély mámorával együtt s keserű csalódást hagy maga után. Egyébiránt a szerelem szenvedélyének meg kell szünni s nyugodt barátsággá átváltoznia.

A keresztény morál szerint, valódi házasság csak egy férfi és egy nő között képzelhető. A többi nem igaz szeretetet s abból kifejlő barátságot nem ismer; a nőt rabszolgává alácsontván s azt a többi nőtársak iránt feltékenysévé tévén. E feltékenységet a dolog természete hozza magával, hogy itt a gyermeknevelés igen hiányos. A gyermekek szülőikben s azok házasság életében az emberiség s az egész élet képét kell, hogy lássák, mely után saját életüket mintegy másolhassák; de hogyan lehet ez ott, ahol az apa nem egészen az anyáé s ahol a házi béke feltékenységgel háborított? A sokférfjuság még képtelenebb, mert abban a férfi méltósága megsemmisíttetik s a gyermekek közös nevelése egészen lehetlenítettik.

A házasság — tiszta s igaz alakjában — minden emberi műveltség alapja s az erkölcsiség bölcsője; — az pedig részint az által, hogy a házastársak egymást költsönösen gyámolítják, szellemileg táplálják; részint és különösen azért, mert a gyermekek csak családban nevelhetők igazán. A házasságban mindaz föltalálható, ami az életet becsessé és kedvessé teszi: részvét, jóakarát, hálát, bizalmat, barátságot, mégpedig oly mértékben, amelyben semmi egyéb viszonyban nem.

A házasság szükséges, hogy az ember az élet teljes tudatára jöjjön. A keresztény morál szerint mindenkinek szabadságában áll megházasodni, vagy házasságon kívül élni. Lehetnek kedvezőtlen körülmények, vagy éppen köteleességek, melyek tiltják a házasságot; de ahol ezek utban nem állanak: ott a házasságon kívüli élet oka többnyire bántó talanság, önzés, vagy

lam régen hön ápolat terveintől, melyre isten már félig fölsegített, éltében soha eltérni nem fogok; sőt, hogy netalán valaha a későbbi ivadék attól eltérhessen, az alapító levélben örök időkre, minden kitalálható kellemé mellett, óvast fogok tenni... határozott óhaja és czélja tehát így sértetlenül meg lön örízve.

Daczára azonban e tagadó, szóbeli válasznak s ama nem éppen kedves tanácsnak, hogy a bizottság a meglevő pénzen igenis gyarló, elemi leányiskoláját helyezze ideiglenesen jobb karba: a nevelés ügyéért oly határozatlan bőkezű főpap arca mégis mást látszott mondani s ha bár határozott ígéretet ezuttal sem tett, hangja s kegyes mosolya mégis némi reményt keltettek az ügy iránt lelkesülő bizottság elnökeiben.

Bármily lehangelő volt is e bizonytalanság, a vagyonszerelő bizottság lankadni nem tudó elnöke indítványára, a ház utjog 3 évre bérbé adatott, kedvezőbb feltételek mellett s miután az eleintén tervezett rajztanoda sem volt létesíthető, nehogy a rajzszerkesztés használatlanul heverjenek s az idő vasfogával később értéktelen anyagú válnak: elhatározta a bizottság azoknak a lévai gymnázium részére való átengedését, oly módon, hogy a rajzszerkesztés 127 frtra becsült értékét a gymnázium az alapítványi összeghez befizesse. Ez intézkedése következtében a leánynevelde megnyithatása három évre el lett odává, mely idő alatt a bizottság gondosan megtakarított minden fillért s megragadott minden kínálkozó alkalmat, hogy ez üdvös célra szerény tőkéjét minél inkább gyarapíthassa, meg lévén arról győződve, hogy szívósságáról általánosan ismert, a bíboros főpásztorunk a lévai kath. hitközség forró vágyainak megvalósulását mihamarabb eszközölné. S e remény sokkal előbb s fényesebben beteljesült, mint várta.

(Vége köv.)

az élet szépségei iránti fogékonyságtalanság.

Szabó Lajos,
ref. lelkész.

Különfélék.

— Hontmegye, a minisztériumtól nyert, előmunkálati engedély alapján, az ipolyvölgyi vasut létesítésére, a m. kir. pénzügyminisztériumtól 50 ezer forint, állami kölcsönt kért.

— Vasut Párizs fölött. A párizsi községtanács most tárgyalja Julien, mérnök, ajánlatát, ki a városi közlekedés számára vasutat akar építeni, mely a házak fölött haladna. A megállapodási helyen a közönséget emelőgépek segítségével szállítják föl és le.

— Az ideai bortermés. Bars- és Hontmegyék területén; de az ország hírneves bortermő vidékein is, bő szüret ígérkezik; hasonló hirt mondhatunk Franciaország, Svájc és Ausztriára nézve is. A magyar bortermés, mely most még mindig elég szilárd, de az előző évihez képest mégis csökkent, eszerint nem számíthat nagy élénkségre. Különösen a Svájc, mely oly kitűnő vevőnk, saját és francia bortermékekkel fogja ellátni magát. Kétségtelen tehát, hogy más, távolabb eső piacok fölkeresése váland szükségessé és szép föladat vár e tekintetben a Londonban közelebb megalakult, magyar, bortermelő társulatra.

— Útzei rakonezatlanság. Inasok s iskolás gyermekek nem egyszer törték már be, dobálózás folytán, a békés utonjárók fejét. A napokban, Léván néhány ily, ifjonek bandita a kegyesrendiek udvari ablakait vette célba s hogy jól céloztak: bizonyítja a szobájában olvasva ülő igazgató feje fölött elsurant, éles kődarab, mely ket ablaküveget kitérve, vágódott a szoba átellenes falához.

— A „Magyar Alföld”, hetenként egyszer megjelenő, ipariügyi szaklap mutatószámára megjelent s beküldetett hozzáink. E lap a magyarországi, iparosifjusági szövetkezet debreczeni vezér-egyletének hivatalos közlönye s tekintve változatos tartalmát, szakértelemmel írott, általános érdekű közleményeit, bátran ajánljuk a nagy közönség, különösen pedig az iparososztály figyelmébe. A „Magyar Alföld” a közlebbi, debreczeni iparműkiállítás hivatalos közlönye leendő s mit ilyen, a kiállítás tartama alatt mindennap meg fog jelenni. Előfizetési ára: negyedévre 1 frt. 50 kr., félévre 3 frt. Az előfizetési pénzek Debreczenbe, a „Magyar Alföld” kiadóhivatalába küldendők. Ismételve ajánljuk a t. közönség figyelmébe.

— A lévai, állami tanítóképződe néhány növendéke, két tanár vezetése mellett, kirándulást tett a Vág völgyébe. A kirándulás alatt vendégszerető fogadtatásban részesíték a tanárok és tanítók: Galgócson, Trencsénben, Dubniczon és Récsénben, valamint Brunócz s Temetvény várának megtekintése alkalmából: b. Mednyánszky Dénes ur. Fogadják a nemes ügybarátok s a derék főúr a kirándulók hálás köszönetét.

— Völgyi György jól szervezett szintársulata, Léván, megkezdé előadásait. 12 előadásra bérlet nyitott. Ebből kifolyólag, fölhívjuk művelt közönségünket: hogy bérletek vétele által a derék társulato: támogassa.

— Körmöczbánya, sz. kir. és főbányaváros, belátván azt, hogy, míg kebelében a gyermekek számára felsőbb iskolák léteznek, addig a leánygyermekek nevelés-tanítása a IV-ik elemi osztályi befeljezettnék sokigényű napjainkban immár nem tekintendő: még 1880 július 4-én, megyei tanfelügyelőnk elnökele alatt, tartott ülésében elhatározta egy polgári leányiskola föllállítását. A határozatot csakhamar tény követte. Az 1880/1 tanévre az I. osztály megnyitott egyik városi épületben. A tanhelyiség áll: egy szép, tágas, világos tanteremből, egy munka-szobából, egy tanszerint szobából s az iskolaszolga lakhelyiségéből. Évi tandíj: 20 frt.; a szegényebbek a fél-, vagy az egész tandíj fizetése alul is fölmenttetnek. A tanítást ebben a tanévben az ottani, többi tanítézetek tanerői végezték, mérsékelt fizetésért. A tanítvány magyar; de tanítatják a német nyelvet is. A be rendezés, heti órák száma a polgári leányiskolák számára kiadott, miniszteri tantervnek megfelel. Az 188½ tanévre a II-ik, aztán a III-ik s végre a IV-ik osztály is meg fog nyitni. Ez ezt mind maga a város teszi. Üdvösköljük a derék várost.

— Következő furcsaság küldetett be hozzánk: »Tekintetes szerkesztő ur! A Bars 23-ik számát vettem kezembe, abban a reményben, hogy a rabbi fogadtatásáról 2—3 sor írva lesz; hanem arról egy szót sem említett. Igen ám!, mikor pap nem volt, a Bars közölte: egy megye pap nélkül; miért nem közli azt, hogy már van pap? Különben én t, szerkesztő urnak parancsolni nem akarok; de én úgy hiszem, mi a megyében és városban történik: azt a Bars közölhetné; mert, ha nem, akkor én közlöm a fővárosi lapokkal. Egy lévai. — (Hát bizony mi, édes „egy lévai” uram!, csak azt közöljük, amit hozzánk beküldenek. Mi fizetéses rapportereket nem tartunk, nem is akarunk tartani. Tartsa minden kvalifikált ember saját kötelességében és érdekében felelősen, hogy azt, amit a közre nézve jónak, hasznosnak lát: küldje be, vagy mondja el nekünk szóval s meg lehet győződve hogy, ha arra való, szívesen közöljük, amint látszik, hogy közöltük ezt a rémletes

fenyegetést tartalmazó, nemes hévre mutató, fura hírüladást is. Szerk.)

— Mint értesítenek: Aranyosmaróthon gr. Magazzy Vilmos, kormánypárti és Dillesz Sándor, egyesült ellenzéki programmal lépnek föl képviselőjelöltekül.

Közgazdaság.

Iparunk s fogyasztói.

Husz évvel ezelőtt mindenütt, sőt néhol még most is, az előkelőbb családnyak tanulni nem akaró gyermekeiket inassággal ijesztették s ezzel azt bizonyították, hogy az iparost megvetendőnek tekintették; sőt még most is sokan tekintik. S valóban úgy is volt. Iparosnak csak olyan gyermek ment, aki vagy tanulni nem akart, vagy pedig nem volt kilátása valami más pályán alkalmazást nyerni. Lehet-e ebből derék, tekintélyes iparos? Szerintem: nem! Most már azonban belátja a műveltebb osztály, hogy hazánk jóléte csak ipar által van biztosítva; már nem vonják el gyermekeiket az iparotól; hanem előbb iskoláztatják s utadják valamely iparág kitanulására. Ez a helyes út.

Igen sajnálatos, hogy városunkban oly megvetendőnek tekintik az iparost. Mi, vagy, ki ennek az oka? Maga a polgárság. Nagyon kevés szüle van városunkban (a műveltebb osztályból), aki gyermekeit a kellő iskoláztatás után az iparnak szentelné, nagyobb része csak a tudományos pályára szánja gyermekeit s csak urakat akar azokból növelni, ami a mostani világban nem a legkönnyebb dolog; mert ha már egyszer ki is van képezve, állást nyerni a legnehezebb; mert állomás kevés, képzett és vizsgázott egyén pedig nagyon sok van. Ha azonban gyermekeit az iparra adná, ott azok magukat tökéletesen kiképezvén, származásuknál, ügyességükönél és műveltségükönél fogva, derék, tekintélyes iparosok lehetnének belőlük s ez által azt érne el Léva polgársága, hogy iparosaink nem állnának oly egyénekből, akik vagy anyagi viszonyaikkal fogva, vagy pedig hanyagságból nem művelődtek s így semmi, vagy igen kevés műveltséggel bírván: a társadalomból ki vannak zárva, elhagyatva és megvetve; hanem oly egyénekből, akik műveltségükkel és képzettségükkel helyt állhatnának a társadalom művelt osztályának tagjai közt.

Mit lehet az olyan iparostól, a kinek semmi képzettsége, semmi tapasztalata sincs, vártani?

A segéd, munka idején túl, egyéb foglalkozást, egyéb mulatást nem tud magának találni — a tívornyázásnál s így, amiért egész héten át annyit fáradozott, azt egy nap mind lenyeli. Később az ilyen nem köthet házasságot valami vagyonosabb leánnyal, mert az műveltebb is szokott lenni s nem igen törődik az olyan műveletlen iparossegéddel; elvesz tehát egy szegény, legfőleg 1—200 frttal rendelkező leányt, kinek pénze csak alig elégséges a szerszám megvételére; így tehát az új mester üzletkével nem bírván, anyagra pedig okvetlen van szüksége, kénytelen ezt hitelbe s így majdnem kétszeresen megfizetve venni. Már pedig, ha mindjárt kezdetben adósságba veri magát, később, midőn már többtagu családjának föntartásáról kell gondoskodnia, nagyon nehéz abból kieviczkelnie.

Némely, ily kezdő iparosnak nagyon hamar terjed el a híre s mint rendszeren, a közönség az új után rajongva, ehez fordul; csak hogy többnyire csalatkozik, mert az ily új és tapasztalatlan iparos anyag hiányában képtelen a munkát kellőleg kiállítani s csakhamar megbukik. Ekkor kénytelen ismét legénynek beállni s csak ekkor következik be nála aztán igazán a valódi nyomorúság. De tegyük föl, hogy van elég munkája s azt elvégezni maga képtelen, fogad segédet; pénz hiányában azonban annak is csak csekély fizetést adhat; az ilyen segéd azután elrontja az egész munkát, mert valamire való segéd oly fizetés mellett nem vállalhat el munkát. Az elfusolt munka azután el nem kelvén, a mester nyakán marad, vagy ha el is adja, az igen csekély összeg, amit érte kap s a legényt fizetés nélkül kénytelen elbocsátani. Ez elterjedvén a környéken, kizárható: mily hirt szerez ez által a lévai iparosoknak.

Leginkább árt pedig az ilyen iparos a többi, jó iparos tekintélyének és jó hírnevének. A jó iparos oly árák mellett, mint az előbbi, nem dolgozhatik s olykor olykor, ha mégis olcsón vállal, hogy legalább életjelt adjon magáról, elvárattják pénzére; sőt követelik, hogy könyörögjön érte; az ilyen iparos csak várja a jobb jövőt, ami azonban nem jövén meg: az ilyennek is tönkre kell me nie. Ki ásta meg ennek a sirt? a ros iparos.

Más városokban tiszteltben tartatnak az iparosok; de meg is érdemlik. Ott a szebb és a jobb munka az irányadó; nálunk, Léván, a szebb és olcsóbb. Nálunk inkább fordulnak oly iparoshoz, aki ígéretekkel mindenre; de tettel semmire sem képes; ott a fogyasztók nem futkossák össze a város összes iparosait, hanem egy értelmesebb iparosba helyezik bizalmukat, ahol azután bizonyosan meg nem csalatkoznak.

Lehet-e a mi elszegényedett iparosainktól valamit kívánni? Képes-e az saját gyermekeit műveléséről gondoskodni? Képes-e saját művelésére a szükségességeket beszerezni? — szaklapokat hordatni; fordít-e gondot tanoncára? — nem!; ez tehát még kevesebbet fog tudni, mint mestere s így ismét egy oly iparossal, aki megrontja a többieket, több lesz, mert önállósága

megadásához a törvény nem követel egyebet, mint, hogy 18 éves legyen.

S minthogy a lévai iparosok nagyobb része, 8—10 kivételével, nem olvas semmi hírlapot: hiába fáradozik a helybeli sajtó őket tanonczaik tanítására fölhívni; ő vállonitva felel: rá: »Majd én az inasom kitanítom, hogy többet tudjon, mint én s nekem a nyakomra üljön; én majd azután mehetek!» Nem ver ezeknél gyökeret a jó szó és a jó tanács, mert nincs műveltség, sem ámbíció.

Hogy azonban mégis legyen iparos, hogy mindenért ne kelljen Bécsbe, vagy Pestre mennünk: segítünk azon.

Van Lévának minden iparágból egy-két iparosa, kik derekasan meg tudnak felelni a várakozásoknak s minthogy a többi már bottal kiverni sem lehet: zárd el a versenytől, ne bocsáss kezebe munkát, mert annyi iparost föntartani úgy sem lehetséges; ezáltal megmened a jót, haladni akarót. Fizess és követelj!; akkor bizást várhatod, hogy lesz rendelkezésedre jó iparos; míg ezt nem teszed: ne várj, ne remélj, ne is álmodjál jobb iparosokról.

Hogy csak művelt és vagyonosabb iparosok képesek a haladó korszellemmel lépést tartani: az alább következőkétől kitűnik.

Hogy az iparos a korrallal haladjon, nem elég, hogy tapasztalt és világlátott ember legyen; de szükséges, hogy iparágának haladását folyton szemmel tartsa s ahhoz alkalmazkodjék. Ezt az által érheti el, ha a megfelelő szaklapokat járattja. Továbbá elkerülhetlenül szükséges, hogy egy iparos olykor-olykor az iparkialításokban részt vegyen lássa, mennyire fejlődött iparága, tanulmányozza azt mindezt szegény, vagyon-talan iparosoktól kívánni nem lehet, azért ferde az oly fölfogás, hogy ha valamilyen iparos munkájából hasznot akar huzni, hogy az nyuzó legyen. Ahol vagyonosabb iparosok vannak a városban, bizonyosan erre büszkélkedhetnek az ipar fogyasztói; ahol fogyasztók nincsenek: ott megszűnt az ipar; pedig elmondhatjuk, hogy ipar nélkül nincs élet.

Most, bocsássa meg a t. olvasó, hogy türelmét ennyire igénybe vettem s induljon mindenki azon az uton, amelyet ő igaznak tart; aki azonban nemzetét, hazáját igazán, forrón szereti, annak jólétét szíven hordja s tenni és áldozni akar annak érdekében: fogadja tanácsomat s viseltessék több figyelemmel a műveltebb iparosok iránt!

Léva, máj. 31, 1881.

Janzon,
bádogos. *)

*) Derék iparosunknak e cikkére több észrevételünk volna; átadjuk azonban a szót az illetékes köröknek. Szerk.

V á l a s z

Garami Rikárd, tanár, urnak.

E perczben, midőn e sorok írója az ön által oly lelkesen fölvetett kulturügyben válaszolni tollat ragad, ha lelkemben megújul azon sokszor, minden nap, folytatott társalgásunk emléke, midőn az Eszterházi-utcza, kis ház szerény szobájában — a fővárosi tevékenység láza közt — meggyénk ügyeiről eszmét cseréltünk, azt hiszem: csudálkozni nem fog.

Egy nagy, törekvő nemzet empóriumában, ahol az a verseny: az ország fővárosát a korona legszebb gyöngyvé tenni, a provinciális érdekeket el nem némitja, hanem alig van megye, mely kört ne szervezne fiainak. Mi is törekedtünk a barsiak körének létesítésén s nem rajtunk mult, hogy az érdekek fluktuációjában elszakadtunk egymástól s csak e megye iránti szeretetet vittük magunkkal.

Ön a fővárosban képviseli Bars megye szellemi törekvéseit; én munkálkodni haza jöttem; ön az eszmék régiójában tervez megyéje sorsán; én itthon a praktikus, prózai életnek lettem szerény napszámosává. Ma találkozunk.

Ön egy eszmével gazdagítja terveinket; én hódolok az eszmének, mely közművelődésünket emelni lesz hivatva, ha azt hölgyeink valósítani képesek lesznek.

A vöröskereszt-egyesület azonban, melynek jegyzője, kedves bizalom folytán, én vagyok, az ön tervét valósítani képes nem lesz; — mert a központnak átadott összeg kétszeresét mi saját céljainkra meg nem tarthattuk.

Nem tarthattuk meg, mert az alapszabályok arra köteleznek, hogy az alapítványi összegek teljesen a központba szolgáltatassanak be.

Úgy is tettünk; 160 ftot, alapítványi összegek címén, a központba fizettünk s a mi vagyonunk ma, tisztelt B á t h y Gyula, barátom, egyleti pénztárnok, számítása szerint, 727 ft. 65 kít tesz.

Azt mondja Ön e fölfedezésre, hogy hát az országos kisedő-egylet szubvenziója esetleges állami segély, melyben részesülni kilátásunk lenne?!

Igen! de a statutumok nagyon megnyirbálják az ember önzetlen jóakarátának s lelkesedésének szárnyát. Az alapszabály 3 §. A. e.) pontja szerint a fiókegylet hivatása: segélyezés rendkívüli szerencsétlenség, u. m.: árvíz, tűzvész, vagy inség esetén; de csak úgy, hogy a főczél, t. i.: a segélyezés háborúesetén csorbát ne szenvedjen. Vagyonunkat tehát állandó költsékezéssel járó vállalatokba, bármily nemesek azok, fektetnünk nem szabad; mert a mi egyletünk fillérei oly válságos

időkre tartvák fön, amelyekben: bis dat, qui cito dat.

De, amit a vöröskeresztnek megalkotni hatáskörén kívül áll: Aranyosmaróth hölgyeinek tapasztalt áldozatkészsége és fáradozása megteremtheti.

Bízom, hogy az ön szava nem hangzik el sikertelenül s lesz városunknak kisedővődője, ha — az Ön szavaival élek — szépért, magasztosért forrón lángolni tudó, nemes hölgyeink úgy akarják.

Nagy hatalom rejlik abban; sokat ér az ő akaratuk.

Fogadja őszinte üdvözetem nyilvánítását.

Aranyosmaróth, jun. 1, 1881.

dr. Ruffy Pál,
h. ügyvéd; a vöröskereszt bars-
megyei vá asztmányának jegyzője.

Értesítés.

A lévai, kath. algymnáziumban a tanév végén tarttatni szokott vizsgálatok következő napokra tűzettek ki: Junius 18-án mind a 4 osztályban hittan

20-án latin, magyar s német nyelv a IV. o.
22-én " " " " a III. o.
23-án latin, magyar nyelv a II. o.
24-én " " " " az I. o.
25-én földrajz, történelem, természetrajz és mennyiségtan a IV. és III. o.
28-án d. u. 5 órakor torna-énekes- és szavalmányi mutatványokkal zárvizsgálat.

A vizsgálatok d. e. 8 órakor kezdetnek, melyekre a t. e. szülőket és érdeklődőket tiszteletteljesen meghívja:

A gymn. igazgatóság.

Időjárati viszonyok és légtüneti észleletek.

(Junius 4-től junius 10-ig, bezárólag.)

A lefolyt héten nagyjából borult, esős, viharos, hűvös idő uralkodott.

Légnyomtat legmagasabb állása 748.7 mm. jun. 4-én regg. 8 órakor
" legesekélyebb " 733.7 " " jun. 8-án regg. 2 " "
Hőmérséklet legmagasabb " 29.7 Cels. fok jun. 6-án déli 2 " "
" legalacsonyabb " 11.0 Cels. fok jun. 10-én regg. 8 " "
Az esett esapadék összelete volt: 2.45 mm.

Szováthy Lajos,)
Ordódy Lajos,) társszerkesztők.
Konkoly Sándor,)

Holló Sándor,
felelős szerkesztő.

24. szám

H I R D E T É S E K.

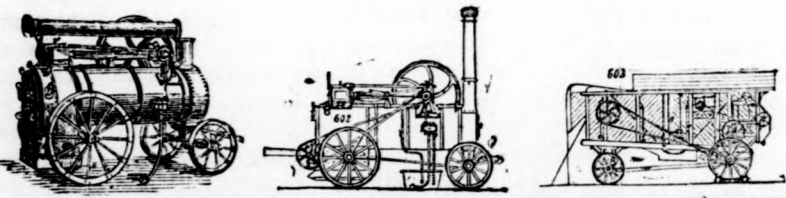
Junius 12. 1881.

A ki kétségben van a felett, hogy a hírlapokban földicsért, számtalan gyógyszer-
rekhez viseltessék-e, vagy közülök melyik iránt viseltessék, bizalommal: annak tanácsoljuk, hogy Gorischek Károly, cs. kir. egyetemi könyvtárstól Bécsben, (István tér, 6.) hozassa meg magának a „Betegbarát” című könyvecskét, mert abban a legkipróbáltabb szerek tárgyilagosan és kimerítően vannak ismeretve, úgy, hogy teljes nyugalommal bírálhat és a legjobbat választhatja magának. Ezért egy betegnek se kellene sajnálni a fáradságot egy magyar levelezőlap megírására az említett könyvkereskedéshez, annyiival inkább, mivel a könyvecske ingyen és bérmentve küldetik meg, úgy, hogy az a megrendelőnek semmi egyéb költségbe nem kerül. 159. 1-1.

A lévai hengermalom 45. számú árjegyzéke.

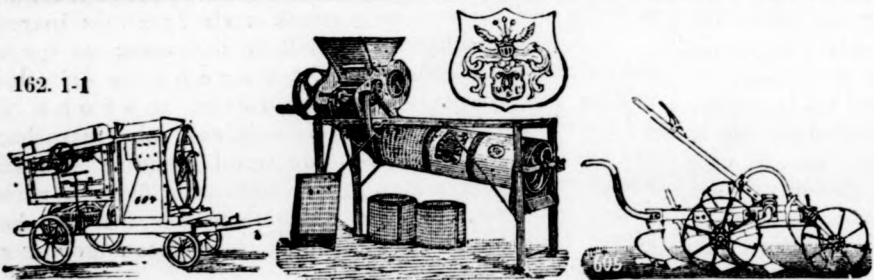
Lisztszám:	0	1	2	3	4
100. klo. ára:	frt 22.10	21.50	20.50	20.—	19.50.
	5	6	7	8	8 1/2
	8 3/4	9			
160.	19.—	18.—	17.30	16.50	15.40
	14.40	12.50			

EREDETI RANSOMES, HEAD & JEFFERIES

GROSSMANN J.

váczi-körút, 76-ik szám alatt — BUDAPEST — az osztr. államvaspálya közelében.

Eredeti Hofherr Eredeti Mayer Eredeti Jefferies
Tessék a gyári jelvényt kívánni.

Utazó ügynökök ismeretlen czégek varrógépeit magas áron kínálják, előpézeket fölvesznek és azután rozsgépeket küldenek, utánvételek mellett.

E vidéken ilyenektől rendelni fölöslegessé válik, miután nálam mindig vannak raktáron

Howe, Singer, Wehler & Wilson, Badenia és Anger

varrógépek

és minden előleg nélkül, egy forintos, de még kisebb részletfizetésre adom azokat,

5 évi jótállás mellett.

Családi czélokra ajánlom a Singer-gépeket, negyven forintért.

Fischer Miksa
kereskedésében, Léva.

1615-1.